

АНАТОМО–МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДРОСТУ СОСНИ

Юзвенко І.Ю., гр. 205-23м-03

Науковий керівник – завідувачка кафедри лісових культур, меліорацій та садово – паркового господарства, канд. с.-г. наук, доц. **Ю.М. Біла**
Державний біотехнологічний університет

Створення високопродуктивних насаджень, які в повній мірі відповідають умовам місцезростання, забезпечують одержання якісної деревини та дозволяють скоротити строки її вирощування та є одним з важливих завдань лісового господарства. Досягнення цієї мети можливе, наприклад, при впровадженні високого рівня агротехніки створення лісових культур, здійснення комплексу заходів з догляду за культурами, а також при проведенні системного догляду за лісом. Досить важливою умовою вирощування високопродуктивних лісових насаджень є використання всього комплексу лісокультурних та лісівничих заходів, в тому числі організація та проведення рубок догляду на всіх етапах росту та розвитку лісостану.

Але на наш погляд, найкращим способом вирощування високопродуктивного насадження є його створення з природного поновлення, який вважається більш стійким до різноманітних впливів та факторів.

Таким чином об'єктом наших досліджень являються сходи сосни звичайної. На перших стадіях розвитку сходи мають величезний відпад на площах, де насіялося насіння; він оцінює в мільйони сіянців з гектару. На сьогодні жоден науковець не зміг пояснити таке природне явище та описати систему заходів які могли б запобігти цьому. Отже в дипломній роботі ми спробуємо розібратись з даною проблемою, знайти її витoki та запропонувати систему заходів які могли б посприяти збереженню самосіву.

Індивідуальна мінливість рослин, найбільш яскраво проявляється у молодому віці. Зовнішні умови середовища, наприклад – трав'янистий покрив, зливи, сніг овали, снігопади й інші фактори, посилюють процес диференціації, який в кінцевому підсумку завершується відпадом. У результаті невідповідності вимог організму умов місцеперебування відбувається природне зріджування, тобто відпад частини самосіву та підросту, який триває у насадженні протягом усього життя деревостану, досягаючи максимуму в молодому віці. На кожному етапі життя рослина в процесі свого зростання проявляє безперервні вимоги до умов середовища, поглинаючи все необхідне для свого існування.

Для здійснення лісовідновлювальних робіт дуже важливо володіти даними про врожай насіння, який залежить від району зростання, типу

лісу, віку та повноти деревостану, стану погоди при цвітінні, дозріванні насіння багатьох інших факторів зовнішнього середовища.

На кожному етапі життя рослина в процесі свого зростання проявляє безперервні вимоги до умов середовища, поглинаючи все необхідне для свого існування. Для успішного відновлення і проростання насіння велике значення має лісова підстилка. Навесні за допомогою талих вод насіння проникають до гумусового горизонту, де проростають. Лісова підстилка зберігає вологу в ґрунті і тим самим сприяє проростанню насіння і росту сходів. Однак проростання насіння і зростання сходів залежать також від товщини і щільності підстилки. Із збільшенням товщини лісової підстилки загальна кількість самосіву і підросту зменшується. У типах лісу, де підстилка складається з опадів листяних порід – ясена, дуба і хвойних, поновлення сосни може бути успішним. За наявності щільної підстилки з листя клена, осики, липи, ільмових сходи, прикриті цими листям, гинуть. Материнські дерева в лісі створюють сприятливі умови для розвитку самосіву, захищаючи, наприклад, ніжні сходи від сонця, не даючи буйно розростатися трав'янистої рослинності.

Останнім часом все більше розповсюджується концепція ведення «екологічного» лісового господарства. Орієнтація на цю концепцію зумовлює необхідність ширшого використання природного поновлення для відтворення лісових насаджень, збереження наявних природних деревостанів та їх відновлення природним шляхом. Тому збереження та відновлення популяцій саме природного походження в наш час є досить актуальним питанням. Це також обумовлено тим, що природні насадження краще виконують захисні функції, краще витримують значні антропогенні навантаження та є стійкішими стосовно шкідників та хвороб. Однією з найгостріших проблем у багатьох країнах стало лісовідновлення. Вирішення цієї проблеми можна досягнути шляхом розумного поєднання природного та штучного відновлення лісів, на основі принципу максимального використання їх природних продукуючих сил. Розумне використання природного відновлювального потенціалу екосистем сприятиме збереженню генофонду місцевих популяцій і підвищенню стійкості лісових екосистем, оскільки саме природні популяції лісових деревних порід є найважливішим джерелом генетичного різноманіття. Такий підхід також дасть змогу заощадити сили та кошти на трудомісткому процесі створення лісових культур, які можна спрямувати на заліснення територій не придатних для сільського господарства, і тим самим підвищити лісистість території. У зв'язку з цим актуальним є вивчення особливостей процесу природного поновлення від появи сходів до утворення надійного підросту, і переходу його в стадію стиглого деревостану.